

KRONIKA

Obce Nová Ves

jméno a povolání kronikáře :

Ferdinand Zohner, řídící učitel

překlad : dr. Šprincová, Olomouc, 31.8.2000

Ke vzniku sídla Nová Ves :

Poloha : sídlo leží na 49°59,5' sev.šířky a 34°56,5' východní délky.

Ohraničení svou rozlohou hraničí na severu s lesními pozemky Harrachova panství, na západě s obecním katastrem Janovic, na jihu s Rýmařova a Harrachova, na východě Velké Morávky a s lesním panstvím Řádem Německých rytířů.

Rozloha obecního katastru činí 293 ha.

Osídlení. Podle ústního podání zasahují počátky osídlení do 2.poloviny 16.století. První osídlenci nesli jména Weinelt, Dittrich, Heider a Riedel a pocházeli z Alsaska a Saska. Živili se jako uhlíři a horníci.

Území nynější obce náleželo původně k panství Rabštejnskému a bylo pokryto hustými lesy. V nich káceli uhlíři dříví, pálili je na dřevěné uhlí, které dopravovali na prodej po stezce zvané dnes „Uhelná cesta“ do jižně položených osad, např. Jarmartic. Na odlešněných pozemcích vznikala zemědělská půda. Horníci nacházeli práci v zakládaných dolech, nesly jména „Bräunelstein“ (Hnědý kámen) a „Gabe Gottes Grube“ (Boží dar), v tomto druhém byla vyhloubena 700m dlouhá štola, zvaná „Olověná“, ve které je vysekán letopočet 1768. Z počátku se pracovalo jen ve skalních rozsedlinách jednoduchými nástroji jako kladivem a dlátkem. Doly vlastnili Prusové, ti vybudovali dům č. 88, zvaný „Preussenhaus“ jako obydlí pro důlního dozorce a štajgra, zatímco ve dřívě postaveném domě zvaném starší Preussenhaus bydlel vrchní štajgr a pokladník.

Ze selských staveb známý byl svobodný dvůr č.49, propůjčený ještě od rabštejnské vrchnosti jako léno. Brzy nato získali kolonisté dědičnou rychtu a postupně další pozemky ke stavbě usedlostí.

Název obce. Později se stal držitelem panství Heřman Hoffmann z Grünbüchlu. Jím založená osada nazvána Neuhoffmannsdorf (Nová Hoffmannova Ves). Tomuto panství v Janovicích byli zdejší zemědělci povinni až do r. 1848 robotou – museli se 1 den v týdnu dostavit bezplatně na práci a sedláci dokonce i s koněm. Po vymření rodu Grünbüchlů byl ze jména obce škrtnut název Hoffmannova a zůstal jen název Neudorf (Noví Ves).

Soud. Až do roku 1848 náležela Nová Ves pod soudní pravomoc vrchnosti v Janovicích.

Správa. Obecní záležitosti v obci vedl dědičný rychtář. Jemu podléhali dva zvolení tzv. „přísežní“ obyvatelé obce.

Mor. Mezi události, hodné zmínky, náleží mor, který vypukl r. 1714. Podle ústního podání byl sem zavlečen služebnou z Rýmařova. Nemoc zpravidla končila smrtelně a mnoho obyvatel jí podlehlo. Ti, kteří přežili, se zavázali slibem, natrvalo slavit den 26.července – svátek Sv. Anny – jako den díkuvzdání. Tato slavnost se udržela do současné doby. V den 26.7.1914 se ke 200 letému jubileu záchrany před morem uskutečnila slavnostní polní mše. Na louce před domem č. 9 byla jako každoročně postavena ze zelených větví kaplička k oslavě dne díkuvzdání. V r. 1848 vybudovali obyvatelé jihozápadně od školy malou kapli zděnou, ve které nadále byla uctívána sv. Anna.

Tato kaple byla shromažďovacím místem pro obyvatele, kteří v den svátku odtud vycházeli procesím do Rýmařova a tam se účastnili mše v kostele v Lipkách. Tento zvyk se dodržuje dodnes.

Škola. V roce 1770 se vyučovalo v domku č. 58. Když se stal příliš těsným, byl postaven r. 1812 pro účely vyučování nový dřevěný dům č. 38. Brzy ani ten nestačil pro stále se zvyšující počet školních dětí a proto se přistoupilo v r. 1840 k výstavbě větší budovy, která dodnes tomuto účelu slouží. Byla otevřena v r. 1841. Zde působící učitel Pitchmann byl znám jako básník. Těž zkomponoval ještě dnes známou píseň o sv. Anně („Mutter Anna Lied“).

Starosta obce. V roce 1848 byla zrušena robot a soudnictví odejmuto vrchnostem a svěřeno nově ustaveným okresním soudům. Tehdy též pozbyl v obci dosavadní soudní a správní práva dědičný rychtář, zvaný „šoltys“ (Schultheiss). Všichni daňoví poplatníci z obce byli oprávněni zvolit si sami své zastoupení pro řízení obce. Toto obecní zastupitelstvo se sestávalo z 9 členů, kteří si ze svého středu volili starostu a dva obecní radní. Prvním starostou obce Nová Ves byl zemědělec Johann Weinelt z č. 34, jeho dům už dnes nestojí. V roce 1864 byl starostou zvolen dědičný rychtář Johann Drescher, který úřad vykonával do r. 1879. Poněm následoval Ferdinand Schrott z č. 18 a po třech letech Johan Tscherner, zemědělec z č. 30, který z důvodu odstěhování předel úřad Aloisi Schoberovi, zemědělcí z č. 39. V roce 1888 byl zvolen starostou Alois Gabriel a po něm r. 1891 dědičný rychtář Johann Drescher. Od r. 1894 vykonával po 9 let úřad starosty Alois Weinelt z č. 29, jeho nástupcem až do r. 1912 byl zemědělec Josef Dittrich.

Hřbitov. Poněvadž obec neměla vlastní hřbitov, bylo nutno zemřelé nosit až na 9 km vzdálený hřbitov v Rýmařově, což zejména v zimě bylo obtížné, až životu nebezpečné. Teprve r. 1873 byl v Nové Vsi založen severovýchodně od školy hřbitov vlastní. Ten slouží v dosavadní rozloze do dnešních dnů.

Hasiči. Nejdůležitější událostí koncem 19. stol. Bylo založení dobrovolného hasičského sboru v r. 1895. Až do tohoto data nebylo o tuto potřebnou službu postaráno. Proto učinili akceschopní muži z obce rozhodnutí, založit řádný dobrovolný sbor. Zakládající schůze se konala v únoru 1895. V květnu téhož roku byl na členské schůzy zvolen za velitele Ferdinand Zohner, řídící učitel místní školy. Díky jeho úsilí došlo k výstavbě zbrojnice a ke koupi stříkačky. R. 1902 složil tento velitel funkci a po něm byl zvolen Josef Dittrich, který ji k úplné spokojenosti spolku a celé veřejnosti vykonával po dobu 17 let. Roku 1919 se stal jeho nástupcem Adolf Zoth. Stejně jako jeho předchůdci získal pro svou obětavost, nadšení a smysl pro kolektivní akce velké ocenění. Hasičský sbor v průběhu 30 let zasáhl při 14 požárech. Za účelem technického zdokonalení vybavení byl v ro. 1905 pořízen hydrophor (?).

Dolování hrálo důležitou roli už od počátku osídlování naší obce. Ve štole Boží dar (Gabe Gottes) se těžila olovená ruda s příměsí stříbra, zinku a zlatonosného pyritu, na štole Bräunelstein hnědel a v lesním revíru u Moravice (Mohrau) kreyšl. Těžba v těchto dolech skýtala zaměstnání mnoha obyvatelům. Tak v šedesátých letech bylo v olovených dolech činně na 170 lidí. Vrstvy rudy dosahovaly síly 1-2m. Ruda se vyvážela na vozících do třídírně, tam byla

oddělována od hlušiny a na kolejnicích přepravována do jihovýchodně ležícího tzv. „prádla“ a do stoupy, kde byla drcena, čištěna a zkoumána její ryzost. Takto upravená ruda byla odesílána do Pruska.

V roce 1869 byla práce v těchto třech zmíněných důlních provozech zastavena. Po 16 letech v r.1885 byla pokusně otevřena štola na získávání stříbrnosné vody (am Silberwasser), což mělo jen čtyřleté trvání. Aby se nepromyčelo právo těžby, pracovalo se občas na štole Boží Dar. V r. 1904 předal dosavadní majitel dolů, pruská společnost, doly Janovickému panství a zaplatila hraběti Harrachovi odškodné na pozemcích ve výši 4 000,- korun. R. 1909 získal F. Schebek z Plzně právo dolovat na Gabe Gottes Grube, které po 6 letech převzal Fr. Ruprich. Ten však musel v dalším roce narukovat a doly přišly pod vojenskou správu a tím byl provoz zastaven.

Všichni shora uvedení byli jen občasnými těžaři (Freischürfen). Olověnou štolu později získal Franz Heml z Ústí za 500 korun, ocenil ji ihned na 1 milion korun, ale tuto částku nikdy neobdržel.

Bělidlo bylo zřízeno v domě č. 52. Z počátku šlo o bělení lněné příze pouze na trávníku. Kolem roku 1870 bylo už zavedeno bělení chemické. Ve velkých kádích se míchala studená voda s chlorovým vápnem. Do něho byla namáčena surová příze a zůstávala v nich přes noc. Ráno byla po vymáčení kladena na trávník. Takto bylo za 3-4 týdny najednou vyběleno 24 centů suché příze. V 80.letech byl provoz bělidla zastaven.

Silnice. Pokud obec neměla silnici, bylo dopravní spojení velmi obtížné. Proto se již koncem 19.stol. vyskytly požadavky na vybudování okresní silnice z Horní Moravice přes Novou Ves do Janovic. Někteří obyvatelé obce však protestovali a proto se dohody s okresním silničním výborem nedosáhlo. K obratu došlo v r. 1903, kdy byl starostou obce zvolen zemědělec Josef Dittrich z č.19, příznivec stavby silnice. Moravský zemský výbor v Brně po projednání po projednání dne 18.12.1905 scválil výstavbu 4 222m dlouhé okresní silnice z Horní Moravice (od hasičské zbornice) do Nové Vsi po okraj lesa, jako nouzovou stavbu v ceně 52 000 korun. K tomuto účelu byla povolena státní a zemská subvence, každá po 12 000 korunách, celkem 24 000 korun. Vedle toho se zavázala obec Horní Moravice k mimořádnému příspěvku 1 000 korun v hotovosti a k bezplatné dodávce 400 m³ stavebního materiálu. Obec Nová Ves dodala 4 500 Korun. Obě obce mimoto postoupily bezplatně své pozemky a nesly náklady na vykoupení dalších, i na vybudování přístupových cest a mostků. Dne 5.6.1905 bylo se stavbou silnice započato, prováděli ji dva Italové – Anton a Dominik Gasciani. Od 8.11. byla stavba na zimní období zastavena a v následujícím roce byla dokončena. Nutno zmínit, že o celou stavbu této mimořádně důležité komunikace se velmi zasloužil starosta obce Josef Dittrich a lesní rada Harrachova panství, současně přednostou výboru pro okresní silnici pan Rudolf Rieger. V červenci 1909 byla tato obtížně postavená komunikace urovnána válci a tím – jakožto vyslovené dobrodiní pro obec – otevřena.

Tyfus. Dne 14.12.1907 vypukl v domě č. 36 tyfus. Tato nebezpečná nemoc se rychle šířila, onemocnělo 16 osob a jen 6 přežilo. Poslední oběť zemřela 11.5.1908.

Záložna. Proněvadž zdejší zemědělci potřebovali nutně úvěry, rozhodli o vzniku záložny typu Raiffeisenky. Na zakládající schůzi dne 29.9.1909 byl za předsedu zvolen Rudolf Partsch a za pokladníka řídící učitel Ferdinand Zohner. Dne 1.1.1910 byla záložna otevřena a brzy úspěšně pracovala. Bohužel v listopadu pokladník onemocněl a musel jej zastoupit Alois Treutler. Nemoc se zhoršovala a dne 27.12.1910 Ferdinand Zohner zemřel. Dlouhá léta v obci nezištně a úspěšně pracoval jako obecní tajemník, velitel hasičů a v dalších funkcích.

Světová válka trvala v letech 1914 až 1918. Dne 28. června 1914 byl i s manželkou zavražděn následník trůnu arcivévoda Franz Ferdinand v Sarajevu, což bylo popudem k vypuknutí kruté světové války. Všichni bojeschopní muži z obce následovali s velkým nadšením výzvy k mobilizaci z 1.8.1914. Jejich seznam a osudy jsou uvedeny v následující tabulce :

jméno	č. domu	rok naroz.	raněn	padl	zemřel	zajat	pohřešován	rok návratu
1 Rupprecht Hugo	2	1892						
2 Zoth Adolf	7	1889						1918
3 Zoth Karl	7	1887		x				
4 Dittrich Josef	19	1884			x			1914
5 Partsch Franz	31	1889					x	
6 Schober Gustav	41	1876	x					
7 Riedel Josef	42						x	
8 Olbrich Karl	24	1894						1918
9 Lichtblau Robert	47	1876						1918
10 Henhappel Ernst	57	1888						1918
11 Zohner Rudolf	84	1888				x		1921
12 Röscher Josef	61	1880	x					1918
13 Röscher Alois	61	1889	x					1918
14 Knapp Friedrich	62	1890			x	x		
15 Knefel Robert	63	1887	x					
16 Knefel Franz	63	1889		x				
17 Knefel Franz	63	1885					x	
18 Riedel Rudolf	64	1887	x	x				
19 Schrott Franz	68	1874						
20 Dittrich Josef	69	1887	x					1915
21 Heinz Karl	73	1887				x		1918
22 Siegel Johann	71	1881						1918
23 Röscher Johann	74	1881						1918
24 Röscher Johann	74	1875		x				
25 Heinz Alois	82	1892						1918
26 Köhler Alois	85	1875						
27 Köhler Ernst	13	1889						1918
28 Schober Johann	83	1881		x				
29 Knapp Alois	88	1884		x				
30 Riedel Alois	3	1872				x		1919
31 Schober Peter	4	1887	x					1918
32 Riedel Alois	6	1890	x					1918
33 Treutler Alois	8	1892				x		1920
34 Knapp Robert	10	1889						1918
35 Richter Josef	25	1894	x					1916
36 Zoth Alois	28	1892	x					1915
37 Reinelt Alois	32	1884				x		1919
38 Partsch Vinzenz	35	1884	x					1915
39 Reinelt Adolf	32	1891	x			x		1919
40 Heider Alois	38	1890						1918
41 Haas Richard	88	1891		x				
42 Schindler Willibald	43	1885						
43 Jüttner Alois	57	1894	x	x		x		

44	Heinz Alois	57	1890						1918
45	Heinz Paul	67	1888						1918
46	Bannert Johann	70	1887						1915
47	Partsch Gustav	75	1893						1918
48	Springer Otto	81							
49	Schober Adolf	83	1893	x	x				
50	Zohner Ferdinand	84	1889						1917
51	König Richard	1	1896				x		1918
52	Heinz Franz	1	1880				x		
53	Rupprecht Rudolf	2	1894						
54	Knefel Otto	5	1896				x		
55	Riedel Franz	6	1883					x	
56	Treutler Oskar	8	1897						1918
57	Heinz Otto	21	1896	x					1918
58	Olbrich Peter	24	1896						1918
59	Zoth Karl	28	1897						1918
60	Heider Josef	38	1894				x		
61	Partsch Rudolf	43	1893						1918
62	Köhler Wilhelm	44	1890						
63	Schatke Johann	43	1893						
64	Zoth Alois	48	1896				x		
65	Sedlacek Franz	49	1885						
66	Sauer Adolf	55	1896	x					1916
67	Heinz Franz	58	1896	x					1918
68	Neugebauer Rudolf	70	1896				x		
69	Schober Franz	72	1895				x		
70	Haas Herrmann	76	1880						1918
71	Schober Peter	83	1885				x		
72	Haas Alois	88	1894	x					1918
73	Schober Alois	4	1896	x					1917
74	Knaap Peter	10	1885				x		
75	Weinelt Johann	15	1869						1918
76	Gröger Franz	16	1884						
77	Schrott Moritz	18	1865						
78	Riedel Peter	22	1867						
79	Partsch Josef	31	1892						
80	Olbrich Franz	33	1871						1917
81	Schober Rudolf	39	1884				x		
82	Partsch Franz	35	1881						
83	Schober Vinzenz	72	1877						1918
84	Brauner Gustav	87	1877						
85	Kimmel Franz	89	1897						1918
86	Heider Alois	11	1892						1918
87	Hofmann Josef	12	1898				x		
88	Riedel Alois	22	1896						1918
89	Ender Franz	27	1896						1918
90	Olbrich Alois	24	1900						1918
91	Ender Rudolf	36	1884	x					1918
92	Ender Robert	36	1886	x					
93	Partsch Josef	35	1875				x		
94	Ender Franz	23	1894	x				x	1917
95	Ender Otto	23	1896				x		
96	Richter Alois	89	1889					x	
97	Olbrich Franz	33	1899						1918
98	Ender Josef	23	1899	x					1918
99	Rieder Gustav	64	1899						1918

V říjnu 1918 válka skončila. Vyžádala si 24 obětí z Nové Vsi. Jejich jména jsou zvěčněna na pamětní desce v kapli. Ostatní vojáci se vrátili, z toho někteří ze zajetí až po roce. Další zemřeli po návratu na následky válečných útrap.

Dne 28. října 1918 vznikla jako jeden z nástupnických států bývalého Rakousko-Uherska Československá republika. V jejím čele stojí prezident Tomáš Masaryk.

Kaple. Dosavadní kaple jihozápadně od školy byla v důsledku špatného stavu zbořena. Místo ní se v květnu 1922 započalo se stavbou kaple nové, situované severovýchodně od školní budovy. Byla vybudována namísto původně zamýšleného pomníku k uctění památky hrdinů, padlých v letech 1914-1918. Popud k výstavbě zavedli zejména pánové Rudolf Partsch, starosta obce a zemědělec v Nové Vsi Adolf Treutler. Provedení stavby převzal stavitel Franz Placht z Rýmařova. Veškeré dřevo na stavbu věnoval pan hrabě Franz Harrach z Janovic. Pánové Fritz a Zwiener z Moravice dodali kámen, písek věnoval pan Artur Klaner z Nové Vsi č. 42 a veškeré povoznické a další manuální práce vykonali dobrovolně zdejší obyvatelé. Pamětní desku pro kapli věnoval pěvecký spolek z Nové Vsi. Malý zvon pro kapli, pocházející původně z dolu Boží Dar byl přenesen ze staré kaple a větší zvon ze školní budovy. Přesto činily základy na kapli, včetně vnitřního vybavení, ještě 82 000 korun. Tato suma byla získána sbírkou v obci, dary zvenčí a zbytek uhradila obecní pokladna.

Po dokončení výstavby došlo dne 27. srpna 1922 ke slavnostnímu vysvěcení božího stánku. Provedl je pan Johann Absolon, kaplan z Rýmařova, za přítomnosti pana hraběte Franze Harracha. Tím dosáhla obec Nová Ves zamýšleného cíle : přímo na místě se mohou sloužit mše a uzavírat sňatky.

Obecní volby. Výsledek voleb z 2. září 1923 byl tento :

Starosta : Rudolf Partsch,

Jeho zástupce : Alois Riedel z č. 6

Radní : Josef Hofmann a Adolf Sehmeiser

Členové zastupitelstva : Adolf Zoth, Josef Niratschker, Artur Klaner, Gustav Schober, Franz Sedlaczek, Peter Schober, Alois Ender z č. 23 a Adolf Reinelt.

Rozšíření školy. Od 1. února 1921 byla zdejší jednotřídní obecná škola podle rozhodnutí Moravské školní rady v Brně rozšířena na dvoutřídní. Jelikož nebylo pro další třídu dostatek prostoru, bylo povoleno vyučování půldenně na směny, od 7-12 dopoledne a od 13 - 17, případně 17,30 odpoledne, bez feriálního dne.

Oltářní obraz. Bylo vybráno vyobrazení s. Anny a vysvěceno dne 31. května 1925.

Hasiči : Dne 21. června 1925 oslavil spolek dobrovolných hasičů 30. výročí založení. Slavnost byla spojena s ukázkovým cvičením a se zahradní slavností.

Požár. Opravdu idylickým koutkem v blízkosti naší obce byl tzv. „Královský mlýn“, ležící severně od Nové Vsi na Důlním potoce (Stollenbach). Stávaly tam dříve 3 domy, z nich mlýn byl poslední v řadě. Tento mlýn se stal 19. srpna 1925 kořistí plamenů. Z krásně položené skupiny domků zůstalo jen několik zřícených zdí.

Změna farnost. Zatímco původně náležela Nová Ves k farnosti Rýmařov, byla od 1.7.1926 převedena podle ministerského výnosu pod farní úřad v Dolní Moravici.

Dešťová kalamita. Ke konci dne 5.května 1927 bylo nebe nápadně žluté a z dálky se hlásilo hřmění. Kolem 10 hodiny večerní začal silný déšť. Z různých směrů se blížily bouřky a srazily se právě nad naší vsí. Stále sílící déšť pak přešel do průtrže mračen, jakou ani nejstarší obyvatelé nepamatují. Vodní proudy brzy zatarasily všechny mostky ve vesnici nanesenými kameny, pískem a rumem a tím došlo k záplavám : do mnoha domů pronikla voda a ohrožovalo nejen lidi, ale i dobytek. Zejména poškození byli obyvatelé v blízkosti vesnického potoka pod školou. Z domu č. 70 museli být evakuováni, od domu č. 75 odnesly vlny včelín. Největší nebezpečí hrozilo domu č. 49 (majitel Sedlatschek), u kterého je soutok vesnického potoka (Dorfbach) a potoka, zvaného Seifenbach. Budovy zde vyčnívaly z vody jako na ostrově. Jakkoliv živel způsobil těžké škody na cestách, budovách apod., výrazně větší byly ještě na polnostech : jako prudké bystřiny se hnaly vody přes obdělána pole, odnášely vrstvy humusu až po jílový či skalnatý podklad, ukládaly kamení a drť do hromad a hloubily až metr hluboké rýhy v polích. Velkou zálužnost představoval též mělký lesní potok (Waldbach). Takto řádily vodní masy až do tří hodin ráno. Teprve potom bylo patrné zmírnění. S rozbřeskem dne bylo možno zjistit škody, které uplynulá noc přinesla.

Obecní volby. Konaly se 5. října 1927 s tímto výsledkem :

Starosta : Rudolf Partsch

Jeho náměstek : Artur Klaner

2 radní : Alois Köhler a Adolf Schmeiser

Členové zastupitelstva : Alois Riedel z č. 6, Adolf Zoth, Josef Niratschker, Josef Hofmann. Alois Reinelt, Josef Knapp, Willibald Schindler a Johann Siegel.

Okresní hejman. Dosavadní hejtman pan Dr. Rohr, který zastával úřad od r. 1918, byl v květnu 1928 ve stejné funkci přeložen do Holešova. Byl znám svou dobrosrdečností a vstřícností, se kterou vždy dbal o blaho lidu. Proto loučení vyznělo s velkým politováním. Vedení rýmařovského okresu převzal po něm Dr. Koblischek, dosavadní okresní hejtman z Moravského Berouna.

Doly. V r. 1927 získala firma Dudek z Ústí n. Labem v Čechách horní dílo Boží Dar (Gabe Gottes Zeche) za cenu 1,5 miliónů korun československé měny, za účelem těžby zejména sfaleritu (zinkového blejna). Proto bylo v květnu 1928 pod vedením důlního rady Plaminka započato s vyspravováním poškozené staré a s vyměřováním nové štoly. Tato práce byla od 15.8.1928 zastavena jako neúčelná akce!

Teprve v červenci 1929 započala pod vedením pana důlního ředitele Zimmermanna a pana vrchního štajgra Kovarschika důkladná oprava staré štoly, zakončená dne 1.9.1929.

Kozumní spolek. Dosavadní, založený r. 1896 pod názvem Všeobecný konzumní spolek vydržel po dobu 33 let jako samostatný obchod. Měl sídlo v domě č. 80 a od r. 1904 v domě č. 24 (pozn. překlad Šprinc. – snad 74?). Tento dům byl vlastnictvím spolku. V posledních letech docházelo všeobecně ke slučování většiny konzumních spolků do jednotné velkonákupní společnosti v Praze, což umožňovalo prodávat levněji. To mělo za následek stále klesající význam zdejšího konzumního spolku a bylo jedním z hlavních důvodů,

proč došlo 3.2.1929 ke spojení se spolkem Rovnost (Gleichheit) v Malé Morávce, jako jeho filiálka v Nové Vsi. Tím zde podstatně vzrostl obrat zboží a též šířka sortimentu.

Zajímavý nález : Rok 1929 byl mimořádně bohatý na houby. Dne 28.srpna našla paní Anna Enderová, manželka lesního dělníka z č. 23 v Nové Vsi skupinu hřibů-praváků, sestávající se z 9 navzájem srostlých kusů různých velikostí, od 4 po 15 cm.

Parlamentní volby : Po rozpuštění parlamentu prezidentem republiky následovaly nové volby dne 17. října 1929, s tímto výsledkem v Nové Vsi :

- a) do poslanecké sněmovny : 131 sociálních demokratů, 73 křesťanských sociálů, 54 hlasy pro stranu zemědělců, 8 nacionálních socialistů, 6 nacionálů a 4 komunisté
- b) do senátu : 105 sociálních demokratů, 67 křesťanských sociálů, 41 hlasů pro stranu zemědělců, 6 nacionálů a 5 komunistů.

Hasičská zbrojnice : V r. 1930 se rozhodl spolek dobrovolných hasičů v Nové Vsi postavit novou větší zbrojnici. Starou budovu, postavenou v r. 1895 odkoupil pan Robert Alraum, zemědělec, za cenu 5 000Kč. Pro novostavbu věnoval veškerý kámen i dříví pan hrabě Harrach z Janovic. Povožnické práce provedli zdejší zemědělci bezplatně. Přesto náklady na stavbu činily ještě 20 000Kč. Dne 22.června 1930 byla nová budova otevřena. K této příležitosti se konala v dědičné rychtě slavnost pro zástupce všech 38 jednot dobrovolných hasičů na okrese. Slavnost byla zakončena hojně navštíveným zahradním koncertem v horním hostinci u Dittrichů. Dne 10. května 1930 byl na zasedání zastupitelstva obce pan hrabě Franz Harrach jmenován čestným občanem naší obce a současně čestným členem zdejší hasičské jednoty. Jak obci, tak hasičské jednotě věnoval pan hrabě svou zvětšenou fotografii.

Monstranci krásnou, zdobenou klenoty, věnoval pan Hrabě Harrach zdejšímu kostelu. Poprvé sloužila dne 26. října 1930.

Sčítání lidu. 1. února 1911 měla Nová Ves 539 obyvatel. Další sčítání se konalo 15. února 1921. Tentokrát zde bylo přítomno 233 osob mužského a 262 osob ženského pohlaví, dohromady 495 obyvatel. V roce 1930 byl podchycen celkový počet osob, který v obci přenocoval z 1. na 2.12., bylo to 232 osob mužského a 249 ženského pohlaví, celkem tedy 481 obyvatel. Těchto 123 rodin žilo v 94 domech, zatímco 3 domy byly neobydlené.

Ve druhé polovině 19. století měla Nová Ves více než 700 obyvatel. Neustálý pokles lze vysvětlit tím, že provoz v olověných dolech byl zastaven a železářství v Karlově se ocitlo v krizi. Mnoho rodin přesídlilo do Bohumína. Současně se už nevyskytují rodiny s mnoha dětmi, bývalo to dříve 10-12 dětí. Dnes jen 2 rodiny mají dětí 8, většina má 4,3 nebo jen 2 děti. Velkou roli hraje nedostatek pracovních příležitostí, který řada obyvatel nutí k odchodu jinam.

Stavební činnost. Zatímco v roce 1930 byl nově postaven jen dům č. 34, jako obydlí lesního dělníka Wilhelma Heinze, v roce 1931 to byly již novostavy 3. Pekařský mistr Arnold Heider vybudoval dům č. 66, ve kterém opět v obci provozoval pekařství, které tu od r. 1914 nebylo, protože je přestal provozovat Gustav Schober z č. 41. Druhou stavbou byla budova konzumu č. 55 a na třetím místě byl postaven dům č. 33, jako výměnek paní Antonie Olbrichové.

Bouře. Dne 28. října se rozpoutala nad obcí bouře se silným sněžením a deštěm. Způsobila velké škody. Aby byly napraveny, musely přijít do obce pomáhat i cizí pracovní síly.

Naše lesy. Dne 1.7.1931, ale se zpětnou platností od 1.1. toho roku převzaly státní lesy od pana hraběte Franze Harracha z Janovic revíry Stará Ves, Nová Ves a Karlov, v celkové rozloze 4 150 ha, pilu a pohostinství „Preiswinkel“ v Karlově, Alfredovu chatu severozápadně od Nové Vsi, a tím i 22 úředníků a dělníky. Dosavadnímu majiteli panství zůstalo 4 200ha půdy se zámkem a pivovarem v Janovicích a pily ve Staré Vsi a v Bedřichově.

Obecní volby se konaly 27. září 1931 s tímto výsledkem : německá křesťanskosociální lidová strana a Svaz zemědělců obdržely 8 mandátů : Alois Riedel z č. 6, Adolf Schmeiser, Rudolf Partsch, Josef Hofmann jun., Franz Schroth, Josef Niratschker, Franz Sedlaczek. Sociálnědemokratická strana dělnická získala 4 mandáty : Johann Bannert, Alois Reinelt, Hugo Rupprecht a Otto Köhler. Z nich byli dne 21.10. zvoleni jako starosta obce Rudolf Partsch, jeho zástupce Johann Bannert a jako radní Josef Hofmann a Alois Riedel.

Požáry. Dne 11.2.1932, v nejchladnějším zimním den stal se kořistí plamenů dům č. 88, zvaný Preussenhaus. Majitelka Berta Knappová a její švagr Josef Knapp přišli v ohni o všechno. Požár vznikl od žhavých cihel, které tato rodina položila do kozího chlívku. Majitelka pak získala za cenu 20 000 Kč dům č. 74 v horní části obce, kde byla dosud umístěna prodejna konzumního spolku. Josef Knapp koupil stodolu domu č. 62 od svého bratra Roberta Knappa a tu přestavěl na obytný dům, který obdržel dosavadní číslo 88. V neděli 17. června 1932 zazněl opět požární signál. V horní části obce stál v plamenech dům č. 62. majetek lesního dělníka Roberta Knappa. Obyvatelům se podařilo uniknout nebezpečí a zachránit věci nacházející se v přízemí. Věci na půdě, náležící majiteli domu a jeho v domě žijící sestře Anně Kneferové shořely. Byly to skříně, postele, šatstvo, nářadí a seno. Takové věci bývaly z důvodu nedostatku místa ve většině domů umístěny pod střechou.

Myslivna na západním konci Nové Vsi, náležející do Karlova, byla doposud stále obydlena myslivcem. Ale od 15.7.1932 byl poslední myslivec, Anton Löffler přeložen do Karlova a do budovy přišli hajní Fischer z Malé Morávky a Veselý z Alfredovy chaty. Jejich představeným byl jmenován nadlesní Slavička v Malé Morávce. Současně Státní lesní správa začala vydávat povolenky ke sběru jahod a hub, 1kus za 1 Kč. Doposud lesní plody směli sbírat lidé volně, kdy a kde chtěli, od nynějška jen osoby, které vlastnily tyto povolenky.

Bräunelstein. V Horních knihách ze 16. století jsou zaneseny některé starobylé a neúplné zápisy, svědčící o dolování. Doslova zní : „I, Herr Perkmeister Och muth u „. Shora uvedená těžba železa je potvrzena od Fridricha Krausena jakožto nositele lenního oprávnění. Stalo se tak u přísežných hornických mistrů Mat.Brumera, Waltera Hamera, Christoffa Balsamera dne 11.října 1615. Podepsaní Friedrich Krausen, Christoff Balsamer.

Mravy a zvyklosti. Počátek roku a masopust je čas veselosti. Zatímco ve větších

sídlech jsou všude konány bály, zvané selské, tělocvičné, maškarní, dětské, hasičské apod. , zde zůstalo až na nějaké vyjímky jen při bálu hasičském. Ten se konal v neděli, později v sobotu před popeleční středou. Následující úterý byla pohřbívána „basa“, jako znamení, že v dalších dnech hudební zábavy končí.

Velikonoce. Tři dny před svátkama procházejí chlapci vesnicí s řehtačkou a klapačkami, které mají nahrazovat zvuk zvonů. V sobotu večer chodí po domech nejen děti, ale i dospělí a zpívají velikonoční písně. Za obějí – klapání i zpěv dostávají peníze, za které si pořizují pomlázku, sladkosti i pití. Tento zvyk „šmegrustování“ však stále ustupuje. Dnes již méně lze potkat děti, které navštěvují ponejvíce domy příbuzných či známých. Na velikonoční pondělí obchází brzy ráno s pomlázkou, aby „vyšlehaly“ sukně ženám a děvčatům. Jako odměnu obdrží velikonoční vajíčka, sladkosti a peníze. Nejmenší někdy dostávají „velikonoční hnízdečka“ obsahující sladkosti.

Prosební dny. V pondělí, úterý a čtvrtek po páté neděli od velikonoce se konají prosebná procesí, aby se vyprosila úroda na polích. První den vede procesí na kopec „U sv. Jana“ severně od Nové Vsi, o druhém dni na pole ležící jižně a 3. den na pole severně od Nové Vsi.

Den matek se slaví od roku 1923 na druhou květnovou neděli. Má vyjadřovat dík a uznání všem starostlivým maminkám.

Ledoví muži Pankrác, Servác a Bonifác zasahují chladivě ve dny 12., 13. a 14. května, čemuž je od nepaměti věnována velká pozornost. Teprve od těchto dní je jistota před náhlými mrazy.

Slunovrat : Předvečer dne 21. června byl kdysi svátkem pohanského boha světla Baldura. Němečtí křesťané na znamení slunovratu zapalují na kopcích hranice zvané svatojánské. Účastní se jich jak mladí, tak i staří lidé. Chlapci a děvčata pobíhají okolo s planoucími košťaty. Tyto zvyky by měly být udržovány, již vzhledem k jejich starogeránskému původu.

Posvícení : Ač císař Josef II. stanovil jednotné tzn. „císařské hody“ na 3. říjnovou neděli, slaví přesto téměř každá obec své vlastní posvícení, které dříve trvalo 3 dny. V tyto dny, u nás o poslední říjnové neděli, je prokazováno opravdové pohostinství. Příbuzným a hostům jsou nabízeny hodové koláče, maso a pití. Pořádají se taneční zábavy a veselice. Točí-li se cizí chasníci kolem místních děvčat, dochází i ke rvačkám. Dříve se udržoval o posvícenském pondělku i zvyk, zvaný „bití kohouta“ (Hansschlagen). Na louce byl do koše ukryt živý kohout. Mládencům byly zavázány oči, do rukou dán cep a každý se pokoušel koš zasáhnout. Kdo se trefil, byl vyhlášen „kohoutím králem“. Pak se pochodovalo do hospody na upečené kohouty, „král“ byl povinnem zaplatit pití. Nikdy nechyběla muzika a tanec.

Svátek Všech svatých a Dušiček. Již od pohanských dob se slavivalo rozloučení s letním obdobím. Křesťané a tím spojili vzpomínání na zemřelé, což se dodnes udržuje s velkou pietou. Odpoledne 1. listopadu se shromažďují příbuzní u hrobů ozdobených věnci, svíčkami a olejovými lampičkami a vzpomínají s láskou na ty, kteří navždy odešli. Je hezkým zvykem, že o hroby na našich hřbitvech se pečuje od jara do zimy, takže místa věčného odpočinku se stávají nejhezčími květinovými zahradami.

Ondřejský večer. V některých domácnostech dochází dne 29. listopadu k tzv. „zvedání štěstí“ (Gluckheben) jako výhled mladých do budoucnosti. Spočívá v tom, že se vybere a pozvedne jeden ze tří hrnců, pod kterým je ukryta buď hlína, chléb nebo zlato. Podle toho se usuzuje na úmrtí, dostatek jídla či bohatství.

Mikulášský večer má význam jako oslava předvánoční. Nejprve se namaže dětem trochu strachu a pak přinese radost. Večer 5.12. přichází sv. Mikuláš se zvonícími řetězy, hrozící rákoskou, v chundelaté kožešině a s černým obličejem se slovy : „Jsem Nickel ze Sněžníka a uškrtil jsem tisíce hříšníků!“. Vystrašené děti se pak musí modlit, předčítat a zpívat, za což jsou obdarovány jablky, ořechy a koláči i jinými pamlsky.

Vánoce jsou hlavními svátky, přináší do domu štěstí a požehnání. Nejkrásnější rodinný svátek vůbec v roce je 24. prosinec, kdy se rozsvítí okna domů. Vánoční smrčky či jedle rodiče nazdobí jablíčky, ořechy, pečivem, svíčkami, skleněnými figurkami a staniolovými řetězy. Pod nimi leží dárky pro děti, tak i pro dospělé. Když se objeví večerní hvězda, zazní zvonek zvoucí k oslavě. Betlém s jesličkami má připomenout mramorové jesle, které dala postavit císařovna Helena v roce 330 v jeskyni u Betléma, Kristově rodišti. Středem malého Betléma je chlév s jesličkami a Jezulátkem. Vedle stojí Marie a Josef a volk s oslíkem. Před chlévem jsou shromážděni pastýři se stádem, nahoře je anděl. Ke chlévu se blíží tři mudrcové, které ke králi králů vede hvězda z jižní země. Jesličky lze nalézt v domácnostech i v kostele. V mnoha domech měli též tzv. „cibulový kalendář“. Spočíval v tom, že rozložili velikou cibuli do 12 plátků a do každého nasypali stejné množství soli. Podle toho, kolik se do rána v každém nashromáždilo vlhkosti, byly posuzovány příslušné měsíce v následujícím roce : zda budou mokré, či jen vlhké nebo studené. Obdobně posuzovali i počasí dvanácti dnů, následujících do 5.ledna, případně počasí po dvou hodinách v den 6.ledna.

Osvětlení. Naši předkové se báli příchodu noci, protože vedle slunce další světlo neznali. Ten komu se podařilo třením dřívěk udělat oheň, býval uctíván jako božstvo. Oheň skýtal ochranu a jistotu, proto byl ochraňován před vyhasnutím. Pokrok zaznamenalo používání smolných loučí a později rostlinných vláken, napuštěných zvířecím tukem. To objevili při zkušenosti, že tuk kapající z opékaného masa plameny zesiloval. Tuk uskladňovali ve vyhloubeném kusu kamene, v mušli nebo kosti. Jako knot používali mech nebo rostlinnou dřeň a kamenných nádob s hubičkami, do kterých byl knot zasazen. Ještě v 19. století byly používány kouřící hruškové třísky, skýtající však málo světla, později voskové svíčky, či plochý knot, ponořený do petroleje chráněný skleněným cylindrem. V 19. stol. lidstvo vynalezlo pro osvětlení plyn, získaný spalováním kamenného uhlí a poslední stupeň tvoří Edisonův vynález ze dne 21.10.1879. Celých 55 let trvalo, než se dostala elektrická žárovka i do naší obce. Lze tomu děkovat tehdy úřadující obecní radě za předsednictví starosta Rudolfa Partsche. Po jednání s ing. Kirschem ze Středomoravské elektrárenské společnosti v Přerově (SME) a několika zainteresovanými občany dne 29.6.1934 byl výsledek rozhovorů předložen dne 28.7.1934 obecní radě a dne 12.8. návrh přijat. Zněl takto : Z celkových nákladů na elektrifikaci 57 120 Kč

by stát uhradil 40%. Obec by vynaložila 37 120 Kč na místní síť a domovní přípojky. Proud na osvětlení stojí 2,90 Kč za KW a proud vyššího napětí 1,70 Kč (Kraftstrom, tj. hnací proud). Z toho obec přispěla k umořování dlužných úroků po 30 hal. Celá místní síť s vnějším vedením podle dohody zůstala ve vlastnictví společnosti SME. V září byly vybudovány stožáry pro osvětlovací proud a místní síť, v říjnu silnoproudé vedení, takže od dne 2.11. v Nové Vsi svítilo elektrické osvětlení. Žel, v důsledku hospodářské krize bylo na ně napojeno jen 25 spotřebitelů. Došlo k určitým těžkostem i námitkám ve spojení s touto velkou vymožeností, zvládl je však obecní starosta Rudolf Partsch, kterému občané současní i generace další vděčí za tuto vymoženost.

Hřbitov. V roce 1932 byly zdi, již značně poškozené letitým působením počasí, opraveny cementovým vyzděním. Jen JV zeď vyžadovala novou výstavbu. I když některé hroby nebyly obnovovány, hřbitov byl již přeplněn. Proto obecní zastupitelstvo rozhodlo rozšířit hřbitov o 2 řady hrobů – tj. 6 m směrem na JV. Současně byla znovupostavena márnice, jejíž podlaha, okna a strop byly ve velmi špatném stavu.

Žáškrt. Zima 1934/35 trvala v naší vsi dlouho a přinesla pro zdejší děti zákeřnou nemoc: v několika dnech onemocnělo 21 dětí, brzy na to 11 a ještě 12, celkem téměř 50 případů. Tři z toho zkončily smrtí: Oskar Karger 11 let, stejně stará Anna Niratschker a šestiletý Johann Franz.

President. Tomáš G. Masaryk, zakladatel československého státu abdikoval dne 14.12.1935 na úřad. V 68 roku svého věku se stal dne 21.12.1918 prvním prezidentem mladé republiky, zvaný Osvoboditel. Byl příkladem učitele a vychovatele v důsledku své lásky k mládeži, národu, vlasti a státu, o který má velké zásluhy. Nyní se vzdal funkce, kterou vykonával k největší spokojenosti všech občanů 17 let. Dne 18.12. 1935 přistoupilo národní shromáždění pod předsednictvím Jana Malypetra k volbě presidenta nového. Ze 442 odevzdaných platných hlasů znělo 340 pro Dr. Eduarda Beneše, 24 hlasů pro Dr. B. Němce a 76 volebních lístků zůstalo prázdných. Tím byl Dr. Eduard Beneš zvolen prezidentem Československé republiky, což bylo též přáním prezidenta předchozího.

Okresní hejtman. Po přeložení všeobecně oblíbeného okresního hejtmána rady Dr. Koblischeka do Moravských Budějovic převzal jeho úřad pan Dr. Hoxla v listopadu 1932. Po dobu jeho čtyřletého působení v Rýmařově podařilo se mu získat úctu a oblibu obyvatelstva. Po jeho odchodu do Val. Meziříčí převzal vedení okresu Dr. Voda z Brna. Harrach, poslední svého rodu. Dne 18.května 1037 byl poslední mužský potomek německé hraběcí rodiny velkostatkář František Harrach pochován do rodinné hrobky v Netíně u Velkého Meziříčí. S ním vymřel v mužské linii rod, který měl pro Moravu a zejména pro panství Janovice a přilehlá území velký význam. Toto panství náleželo původně moravským markrabatům a českým králům, kteří v něm občas spatřovali vítaný objekt k zastavování. Takto sem v r. 1584 přišel Ferdinand Hoffmann z Grünbüchlu. Jeho rod později vymřel r. 1664 posledním potomkem Wolfgangem Friedrichem Hoffmannem, zakladatelem Nové Vsi. Jeho vnučka Ernestina z Pietrichsteinu převzala panství Janovice a jako vdova se r. 1721 provdala za hraběte Aloise z Harrachu. Od tohoto roku bylo panství

v rukou tohoto hraběcího rodu, který zasáhl šťastnou rukou, dobrou vůlí a uvážlivostí do vývoje nejen vlastního panství, ale i celé severní Moravy. Vlastníci z rodu Harrachů se jmenovali : Ferdinand (1740-1778), který založil obce Harrachov, Neufeld, Ferdinandov a Růžovou. Po něm se ujal panství synovec Ernst Quido (1778 – 1783), následoval jeho syn Jan (1783 – 1829), pak druhý syn Ernst Quido (1829 – 1838) a po něm jeho syn Franz Ernest (1838 – 1883). V letech 1883 – 1911 byl v čele panství jeho syn Alfred, jehož jméno nese Alfredova horská chata, v současné době ve vlastnictví Klubu českých turistů. Posledním Harrachem byl jeho syn František nar. 25.7.1870. První jeho manželkou byla říšská hraběnka Gabriela a Khevinhüller, druhou princezna Hohenlohe a třetí Alice, hraběnka z Hardeggu-Glatz. Hrabě zemřel 14.5.1937 a zanechal tři dcery : Josefina provdaná za hraběte Podstatského-Lichtenstein, získala panství Janovice. Druhá byla Anna, provdaná za hraběte Františka z Kosty-Forgach, třetí se jmenovala Alice. František Harrach, poslední muž rodu, byl proslulý svou velkorysostí a dobročinností. Žádného potřebného prosebníka neodmítl, ať šlo o pozemek, o práci pro mnohé v jeho službách, či dříví na opravu domku nebo pořízení nábytku před svatbou. Dříví obdržela též obec Nová Ves na stavbu kostela a tamější dobrovolní hasiči ke stavbě zbrojnice. Kostelu mimoto věnoval nádhernou monstranci.

Při pozemkové reformě ztratilo janovické panství polovinu lesní rozlohy a tím i významný zdroj příjmů. Rodina Harrachů sice z panství odešla, jejich památka však ne. Zůstává v historii průmyslu, hornictví, obcí, spolků a v srdci obyvatel.

Prezident Osvoboditel Tomáš G.Masaryk. V ranních hodinách 14. září 1937 se rychle rozšířila zpráva : první prezident T.G.M. ve 3,30 hod. naposledy vydechl a odešel tiše a bezbolestně tam, odkud není návratu. Smutek se rozhostil po celé zemi. Československému národu odešel učitel a vůdčí osobnost, která byla šťastnější než jeho vzory Jan Hus a J.A.Komenský. Masaryk za války odešel do ciziny a vrátil se, aby usilovně pracoval ve prospěch jím založeného nového státu. Jeho píle spojena s mimořádným nadáním jej vyzvedla z chudé chaloupky na uvivezitní katedru a konečně do čela svého národa. Demokracie byla pro něj „politickou formou lidskosti“. Nyní utichnul jeho hlas, který dokázal národu tolik říci a dotlouklo srdce, které náleželo jeho lidu. Názyv trati. Budou nyní objasněny pro naše potomky :

„Krapeshügel“ (Račí pahorek) je malý les mezi Novou Vsí a lokalitou Braunelstein, patřící k pozemku usedlosti č. 49. Jméno získal tím, že severně tekoucí sejfový potok – lidově Krabes zvaný měl mnoho raků.

„Schneiderwiese“ (Krejčovská louka) nad tírnou lnu náležela kdysi krejčímu. Nyní je ve vlastnictví dědičné rychty. Pozemek, protékáný Sejfovým potokem je zván „V rákosí“, protože obecní pozemek JV od Nové Vsi je i na mapách značen jako „Moseried“. „Cikánský příkop“, ležící pod rychtou proti hranici s Moravicí u Vesnického potoka sloužil před mnoha lety jako tábořiště cikánů. Kdysi byl prý soudním prostorem i se šibenicí.

„Bimmlerhügel“ (Zvoniční kopec) byl našimi předky takto pojmenován proto, že zde stával dům č. 38. V letech 1812 – 1840 sloužil jako škola a byly na něm hodiny a zvonek. Lidově se zvonění nazývalo „bimeln“. Dnes se lokalita

jmenuje „Sedm skoků“.

„**Wetterloch**“ (**Bouřlivá jáma**) se nazývá studna jižně od domu č. 17. Na tomto místě stával strom. Když byl vyvrácen bleskem, ze vzniklé díry vytryskl pramen dobré čisté vody, který vydržel nadále. Tato studna sloužila obyvatelům horní části obce i v nejsušších dobách.

„Schusterstein“ (Ševcovský kámen) je skála na západní hranici obce, ležící na pozemku Karlova. Za své jméno vděčí této pověsti : Jistý švec byl odsouzen svým lidem provozovat v jeskyňce pod skálou své řemeslo tak dlouho, až jeho vous třikrát obrostl kolem stolu.

jméno a povolání nové kronikářky : Gertrud Heinzová, učitelka

„Přišla jsem v březnu 1944 jako učitelka do obce Nová Ves. Když učitelstvo bylo vyzváno, aby se ujalo vedení obecních kronik, našla jsem v kronice koncept, zhotovený dosavadním vedoucím kroniky vrchním učitelem Ferdinandem Zohnerem, zemřel v roce 1942. Tento jeho text nyní do kroniky zaznamenávám“ :

Zpracování lnu a jeho rozšíření : Mimo ozimé a jarní žito, trochu ječmene, travu z luh, úhory, vikev a brambory produkují zdejší zemědělci hodně lnu. Tato plodina sice vyžaduje mnohé práce i nákladů, skýtá však výrobcům i značné příjmy. Zatímco dříve každý zemědělec len sám sušil a třel, k čemuž na jednotlivých polích byly pořízeny vlastní sušící pícky, byly později postaveny dvě tírny : jedna na krejčovské louce, druhá na hospodářství usedlosti č. 11 (ta ale byla počátkem 20.stol. stržena). První je ještě v provozu. Len je pomocí elektřiny zpracováván, tj. zbavován stébel, která slouží jako podestélka pro dobytek a palivo.

Den sv. ANNY. Od r. 1714 slaví obyvatelé ročně dne 26.7. díkuvzdání v Rýmařově. Jinak tomu bylo v roce 1938. Dne 17.7. vypukla v usedlosti č. 8 pana Karla Olbricha epidemie slintavky a kulhavky. Proto byla obec 3 týdny uzavřena a slavnost díkuvzdání, stejně jako obvyklý zahradní koncert musely odpadnout.

Obecní volby. Když uplynulo funkční období posledního obecního zastupitelstva na podzim 1937, byly vypsány nové volby na den 12.6.1938. Oproti očekávání československé vlády stálo z 285 voličů Nové Vsi téměř 100% za vůdcem sudetoněmecké strany SDP – Konradem Henleinem. Byla proto sestavena kandidátka jednotná, čímž volby odpadly. Několik příslušníků strany sociálně demokratické v obci kandidátku nesestavilo.

SDP (Sudetoněmecká strana) . Jako ve většině okresu našli se i v Nové Vsi občané, kteří dne 13. dubna 1938 všechny národně uvědomělé obyvatele pozvali ke shromáždění podle §2 a založili místní sudetoněmeckou skupinu, ke které se dne 1.5. připojili všichni lesní dělníci. Výsledkem této události byl až nečekaný úspěch obecních voleb.

Náležíme k velkoněmecké říši !

Výsledkem dohody mezi Německou říší, zatupovanou říšským kancléřem Adolfem Hitlerem, Itálií – Mussolini, anglickým premiérem Chamberleinem a předsedou vlády Francie Daladierem dne 29. září 1938 v Mnichově

bylo: do 10.října 1938 musí československá vláda vyklidit pohraniční území až k linii, stanovené touto dohodou. Právo optovat pro vstup a vystoupení z těchto odstoupených území musí být uplatněn do 6 měsíců. Mimoto musí být všichni sudetští Němci uvolněni z vojenských a policejních svazků a propuštěni ti, kteří byli uvězněni z politických důvodů. Pražská vláda, která předtím dne 24. září 1938 vyhlásila mobilizaci všech branců ve věku od 20. do 40.let, zrekvirovala motorová vozidla, koně a další, uvedla do provozu pohraniční pevnosti, vzala zmíněnou dohodu na vědomí.

Již 1. října překročily německé vojenské svazy německo-československou hranici a obsadily sudetoněmecká území v rozloze 28 000km².

V našem domovském údolí se objevily motorizované skupiny německé armády dne 7.10. Jako předvoj zdržely se jen několik hodin. Přitom zazněly zvony, zavlály vlajky s hákovými kříži a vše běželo, aby pozdravilo osvoboditele. V následujících hodinách se shromáždilo obecní zastupitelstvo, členové dobrovolné ochrany (Schutzdienst), kteří od období mobilizace vykonali mnoho záslužné práce, členové SDP, tělocvičného spolku (Turnverein) a žáci s učiteli, jakožto celá ves před rychtou. Přitom nechyběli ani muži, kteří před povinností nástupu do československé armády za mobilizace prchli do lesů a tam ztrávili 10 až 14 dní pod širým nebem za krásného počasí. Tak čekala celá obec až do soboty 8.10., kdy přijelo za nekonečného jásotu 150 vojáků, 25 tanků a 15 nákladních aut 15 pancéřového pluku, 7. roty. Všichni němečtí vojáci našli přijetí u jednotlivých rodin.

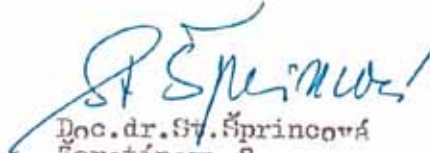
Toto byl nejkrásnější a nejsvětější den, který naše vlast zažila : neboť náš Vůdce poslal své vojáky k nám, aby nás přivedli do Říše. Dvacet let jsme byli nuceni žít ve státě, do kterého jsme nepatřili. Nyní jsme osvobozeni. A náš pozdrav a dík za to patří našemu Vůdci Adolfu Hitlerovi.

(zde kronika obce Nová Ves končí)

V Olomouci dne 20.1.1998

Vážený pane starosto,

podle svého příslibu dala jsem se konečně do překládání německého textu staré kroniky obce Nová Ves /Neudorf/. Kroniku jsem kdysi objevila v okresním archivu /tehdy v Janovicích, dnes v Bruntále/. Je psána ručně, německým písmem kurentem, naštěstí ho ovládám. Celý německý text jsem si tehdy přepsala na stroji, dělá to 22 stran.

Doc.dr.St.Šprincová
Žerotínovo 8
772 00 OLOMOUČ - 2